

הבריאָה –

יצירת משמעות ומאבק במיתולוגיה

בראשית פרק א'

VS

מיתוסים של העולם הקדום

ענה לי / אהוד בנאי

האם שלחת אלי עכשיו שדר בהול
זה אתר לא מוכר האם אני עובר את
הגבול

אם יש בעיה אני מוכן לעזור
אולי יש כאן נתק זמני שמיד יעבור
האם קראת בשמי או שזה רק נדמה לי
האם אתה עדיין איתי?
ענה לי.

האם אתה שם או שאני מדבר אל עצמי
שאצא לקראתך או שאשאר במקומי
אם אפשר בבקשה דבר שפה ברורה
כי אני לא מצליח להבין מה בעצם קרה
קולך בא והולך כל הזמן משתנה לי
האם אתה עדיין איתי?
ענה לי.

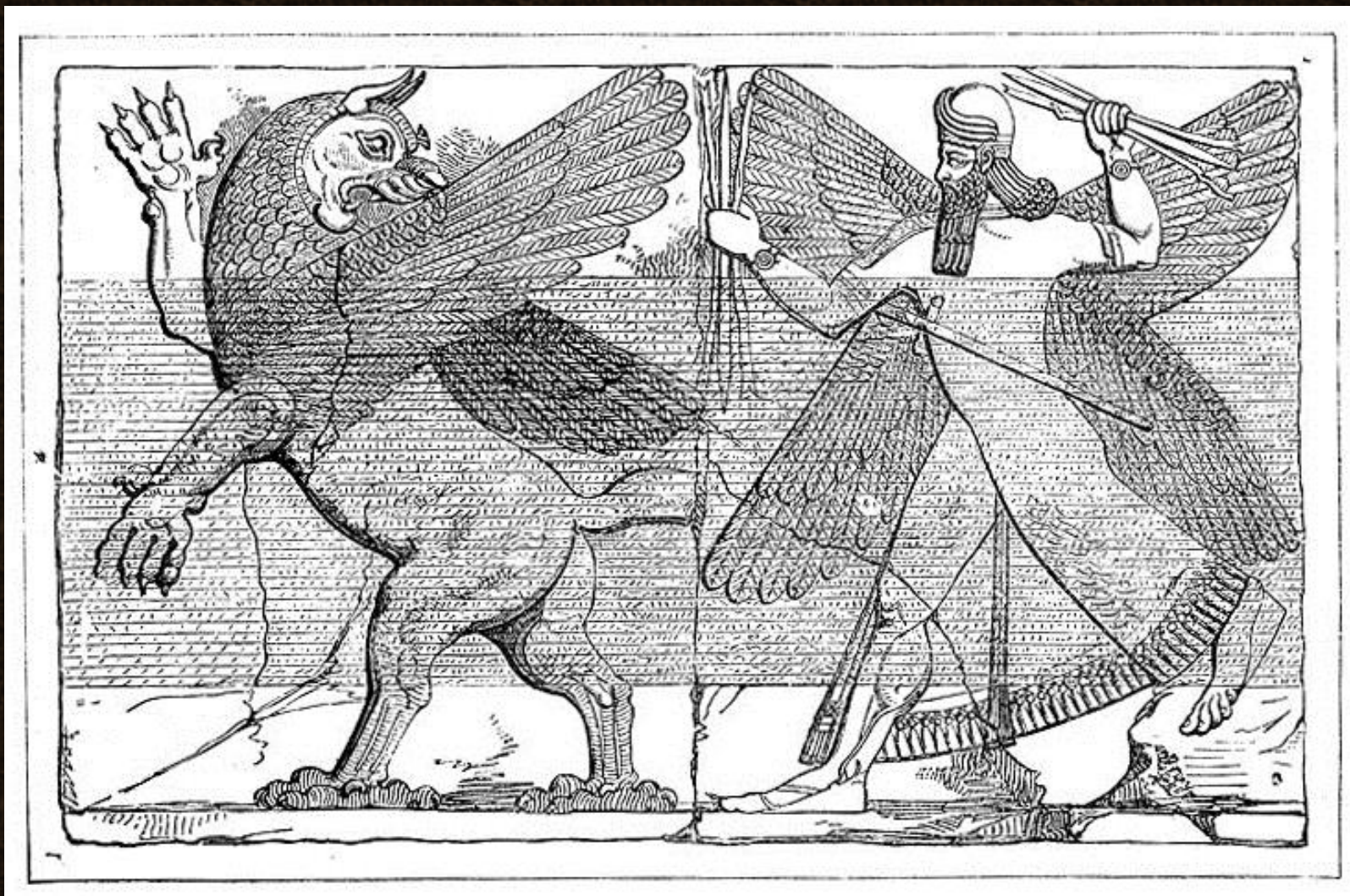
אני לא מצליח להבין מה אתה אומר
אני לא שולט בשפה שאתה מדבר
אולי זו טעות במספר אולי תקלה
אולי כדאי שננתק וננסה מהתחלה.

אני שומע אותך מקוטע יש רעש כמו ים
כנראה שאין כאן קליטה אתה נעלם
אני עדיין ממתין על הקו שיגיע התור
אני נשאר כל הזמן מחובר אולי תחזור
האם יש כאן אי הבנה שמיד תתגלה לי
האם אתה עדיין איתי?
ענה לי.

מדוע אתה מדבר רק בשפת סימנים
אולי ניפגש בקרוב פנים אל פנים
אני רוצה להבין מה אתה בעצם רוצה
אני מוכן ללכת אתך עד לקצה הקצה
האם אני על שיחה ממתינה ומיד תתפנה
לי

האם אתה עדיין איתי?
ענה לי.

אנומה אליש – מיתוס הבריאה הבבלי

תיאומכיה = מלחמות האלים

אוי תַּאֲמַת וּמַרְדָּךְ, יועץ האלים, התעמתו;
קמו לקרב, התקרבו למלחמה.
האדון פרש את רשתו והקיף אותה בה.
את הרוח העזה שהחזיק מאחוריו הוא שחרר לתוך פניה.
כשתַּאֲמַת פצתה את פיה כדי לבלוע אותו,
הוא הכניס את הרוח העזה שלא תסגור את שפתייה.
הרוחות העזות מילאו את כרסה;
קרביה נאחזו ונפער פיה.
הוא ירה חץ והוא קרע את כרסה.
הוא ביתר את תוכה ובקע את ליבה.
הוא הביס אותה ושם קץ לחייה.
הוא השליך את גווייתה ועמד עליה.

(אנומה אליש, בתרגום אליעזר [אד] גרינשטיין, לוח ד, שורות 93-104)

בריאת העולם לפי אנומה אליש

הריגתה של תַּאֲמַת אינה סופו של הסיפור אלא תחילתו של סיפור חשוב לא פחות - סיפור בריאת העולם. מֶרְדִּךְ המנצח ברא את העולם מגווייתה של תַּאֲמַת:

- האדון נח ובדק את גווייתה.
- את הפגר חצה כדי לברוא מופלאים;
- הוא ביתר אותה לשניים כמו דג מיובש.

(שם, לוח ד, שורות 135-137)

מֶרְדִּךְ ביתר את גופתה של תַּאֲמַת לשניים, ומחלק אחד הוא יצר את השמים:

- חציה הוא כונן ברקיע השמים;
- הוא משך את הבריח והציב שם משמר,
- שלא ירשו למימיה לצאת.

(שם, לוח ד, שורות 138-140)

בריאת האדם לפי אנומה אליש

- אקריש את הדם ואצור עצמות,
- אעשה אדם קדמון - יהא שמו 'אנוש'.
- אברא אדם קדמון, אנוש -
- תוטל עליו עבודת האלים, והם –
שינוחו!

(שם, לוח ו שורות 5-8)

וַיְבָרֵא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא
אֹתוֹ, זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם (בראשית א' 27)

תפקיד האדם (לפי בראשית א')

וַיְבָרֶךְ אֱתֶם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ
וּמְלֵאוּ אֶת-הָאָרֶץ וּכְבֹּשֶׁהָ וּרְדּוּ בְּדִגַּת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-חַיַּה הָרֶמֶשֶׁת עַל-הָאָרֶץ.
(בראשית א' 28)

• להיות שליט העולם כנציגו של
האל.

תכלית מעבר לאדם?...

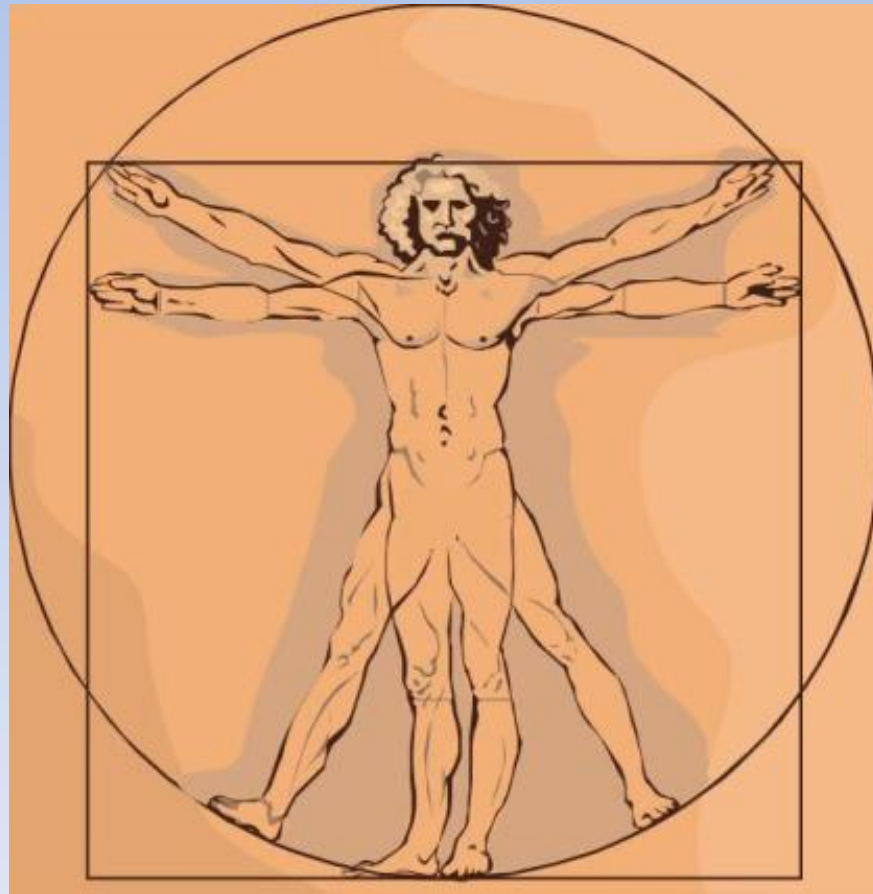
- א וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-עֲבָאָם. ב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכָל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. ג וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שְׁבֹת מְכָל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. ד אֵלֶּה תֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם ---
(בראשית ב' 1-4)

בראשית א' – האדם שנבר בצם אלוהים – נזר הבריאה

מה ראוי שיהיה בעיניכם?

"האדם במרכז" – רעיון טוב או רעיון מסוכן?

מה הקטע של התנ"ך עם התנינים?

דה-
מיתולוגיזציה =
שלילת המיתוס